

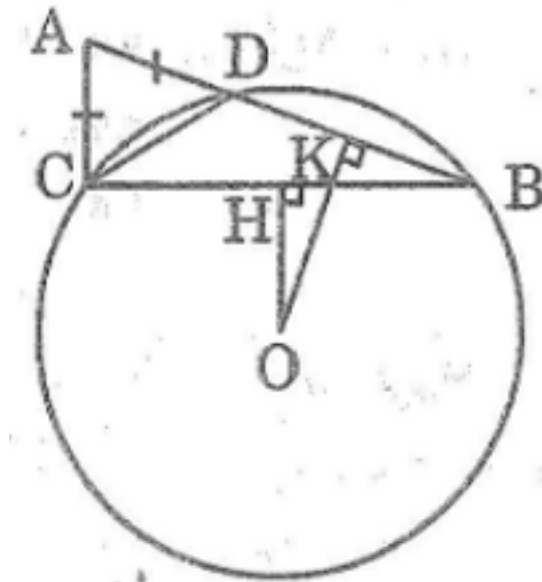
BÀI 2: LIÊN HỆ GIỮA DÂY VÀ CUNG

Bài 10 trang 101 Sách bài tập Toán 9 Tập 2:

Cho tam giác ABC có $AB > AC$. Trên cạnh AB lấy điểm D sao cho $AD = AC$ đường tròn tâm O ngoại tiếp tam giác BCD. Từ O lần lượt hạ các đường vuông góc OH, OK xuống BC và BD ($H \in BC$, $K \in BD$)

- Chứng minh rằng $OH < OK$
- So sánh hai cung nhỏ BD và BC

Lời giải:

a. Áp dụng bất đẳng thức tam giác vào ΔABC , ta có: $BC > AB - AC$ mà $AC = AD$ (gt)

suy ra : $BC > AB - AD$ hay : $BC > BD$

Vì trong một đường tròn ,dây cung lớn hơn gần tâm hơn nên: $OH < OK$

b. Theo câu a , $BC > BD$

Vì trong một đường tròn, dây cung lớn hơn căng cung lớn hơn nên :

cung $BC >$ cung BD

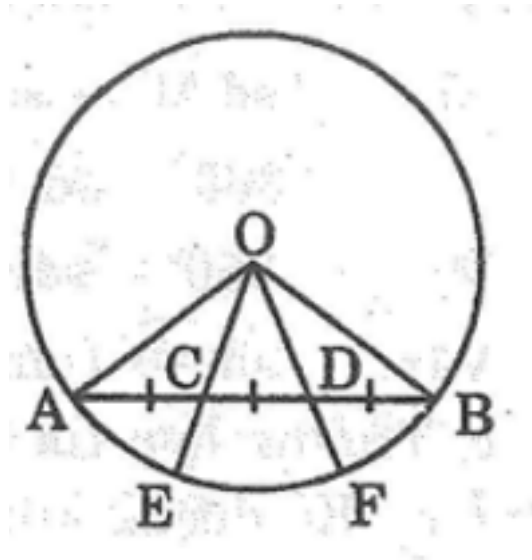
Bài 11 trang 101 Sách bài tập Toán 9 Tập 2:

Trên dây cung AB của một đường tròn O, lấy hai điểm C và D chia dây này thành 3 đoạn thẳng bằng nhau $AC = CD = DB$. Các bán kính qua C và D cắt cung nhỏ AB lần lượt tại E và F

Chứng minh rằng :

- a. cung AE = cung FB
- b. cung AE < cung EF

Lời giải:

Ta có: $OA = OB (=R)$ (1)

Suy ra : $\triangle OAB$ cân tại O

$\Rightarrow \widehat{OAB} = \widehat{OBA}$ (2)

Mặt khác : $AC = BD$ (gt) (3)

Từ (1),(2) và (3) suy ra:

$\triangle OAC = \triangle OBD$ (c.g.c)

Suy ra: $\widehat{AOC} = \widehat{BOD}$ (4)

Mà số $\widehat{AE} = \widehat{AOC}$ (5)

số $\widehat{BF} = \widehat{BOD}$ (6)

Từ (4), (5) và (6) suy ra : $\widehat{AE} = \widehat{BF}$

b. ta có : $\triangle OAC = \triangle OBD$ (chứng minh trên)

suy ra : $OC = OD \Rightarrow \triangle OCD$ cân tại O

Tam giác OCD cân tại O nên $\widehat{ODC} < 90^\circ$

Suy ra : $\widehat{CDF} > 90^\circ$ (góc kề bù với góc $\widehat{ODC}$)

Xét $\triangle CDF$,ta có : $\widehat{CDF} > 90^\circ \Rightarrow CF > CD \Rightarrow CF > AC$

Xét $\triangle OAC$ và $\triangle OCF$ ta có : $OA = OF (=R)$

OC cạnh chung, $CF > AC$

Suy ra : $\widehat{COF} > \widehat{AOC}$

(hai tam giác có hai cạnh bằng nhau từng đôi một , cạnh thứ ba không bằng nhau ,khi đó đối diện cạnh lớn là góc lớn hơn)

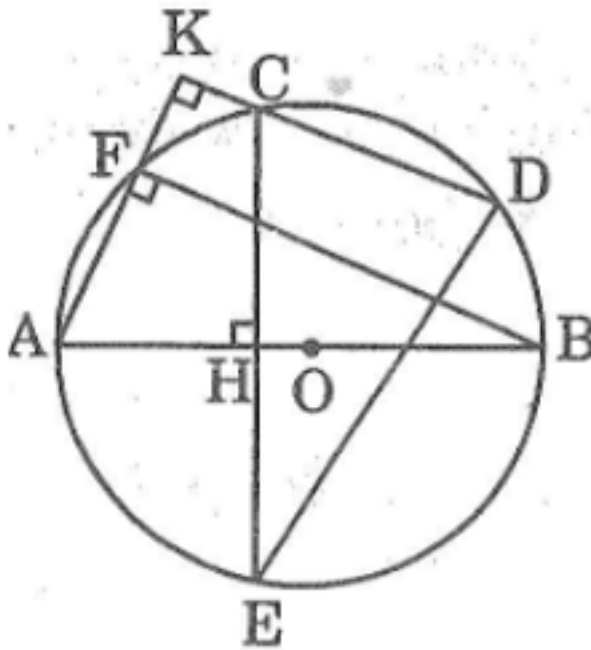
Mà $\widehat{COF} = \text{sđ } \widehat{EF}$, $\widehat{AOC} = \text{sđ } \widehat{AE}$ nên $\widehat{EF} > \widehat{AE}$

Bài 12 trang 101 Sách bài tập Toán 9 Tập 2:

Cho đường tròn tâm O. Trên nửa đường tròn đường kính AB lấy hai điểm C, D. Từ C kẻ CH vuông góc với AB, nó cắt đường tròn tại điểm thứ hai là E. Từ A kẻ AK vuông góc với DC, nó cắt đường tròn tại điểm thứ hai là F. Chứng minh rằng:

- a. Hai cung nhỏ CF và BD bằng nhau
- b. Hai cung nhỏ BF và DE bằng nhau
- c. $DE = BF$

Lời giải:

a. Ta có : ΔABF nội tiếp trong (O) và AB là đường kính của (O) nên ΔABF vuông tại F

Suy ra: $BF \perp AK$

Mà $AK \perp CD$ (gt)

Nên : $BF \parallel CD$

Suy ra : $\widehat{BD} = \widehat{CF}$
 (hai cung bị chắn giữa hai dây song song thì bằng nhau)

b. Ta có : $AB \perp CE$ tại H nên C và E
 đối xứng nhau qua trục AB

suy ra : $\widehat{BC} = \widehat{BE}$

mà $\widehat{BD} = \widehat{CF}$ (chứng minh trên)

suy ra: $\widehat{BC} + \widehat{CF} = \widehat{BE} + \widehat{BD}$

hay : $\widehat{BF} = \widehat{DE}$

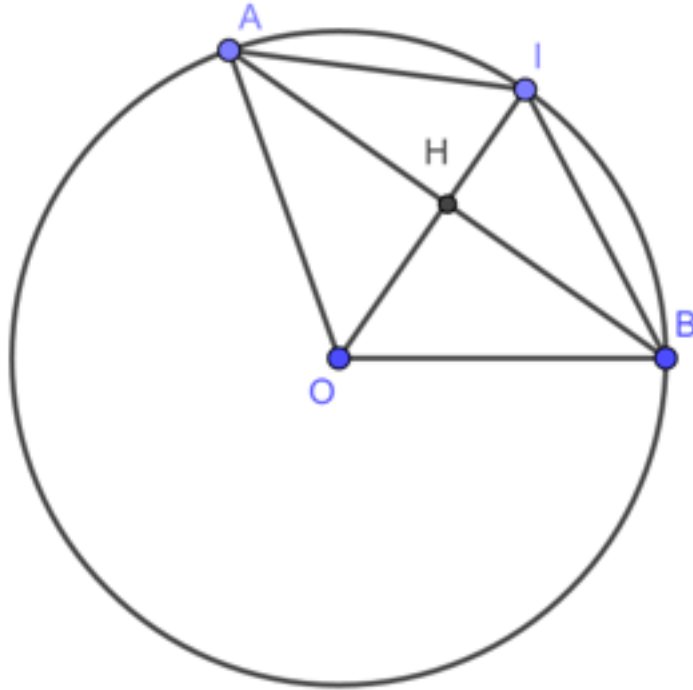
c. Ta có: $\widehat{DE} = \widehat{BF}$ (cmt)
 $\Rightarrow DE = BF$

(hai cung bằng nhau căng hai dây bằng nhau)

Bài 13 trang 101 Sách bài tập Toán 9 Tập 2:

Cho đường tròn tâm O. Gọi I là điểm chính giữa của cung AB (không phải là cung nửa đường tròn) và H là trung điểm của dây AB. Chứng minh rằng đường thẳng IH đi qua tâm O của đường tròn

Lời giải:

Ta có : $\widehat{IA} = \widehat{IB}$ (gt)

Suy ra : $IA = IB$ (hai cung bằng nhau căng hai dây bằng nhau)

Hay I nằm trên đường trung trực của AB

Mà $OA = OB$ ($=R$)

Nên O nằm trên đường trung trực của AB

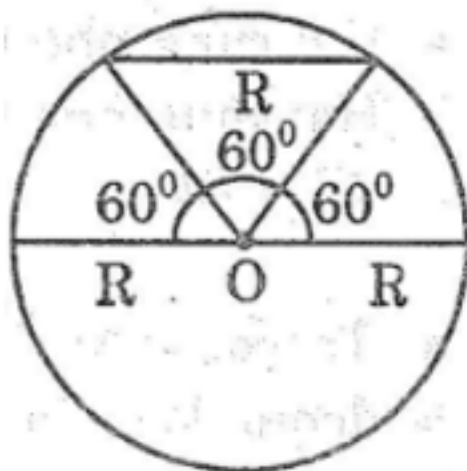
Suy ra OI là đường trung trực của AB

Vì H là trung điểm của AB nên OI đi qua trung điểm H

Vậy ba điểm I, H, O thẳng hàng

Bài 14 trang 101 Sách bài tập Toán 9 Tập 2:

Cho đường tròn $(O; R)$. Hãy vẽ hai cung (không phải là cung lớn) biết rằng cung này có số đo gấp 3 lần số đo cung kia và có dây căng cung dài gấp đôi dây căng cung kia

Lời giải:

Vì hai cung không phải là cung lớn nên nó có thể là cung nhỏ hoặc cung nửa đường tròn

Cung nửa đường tròn có số đo bằng 180° và dây căng cung bằng $2R$

Cung 60° có dây căng cung là R

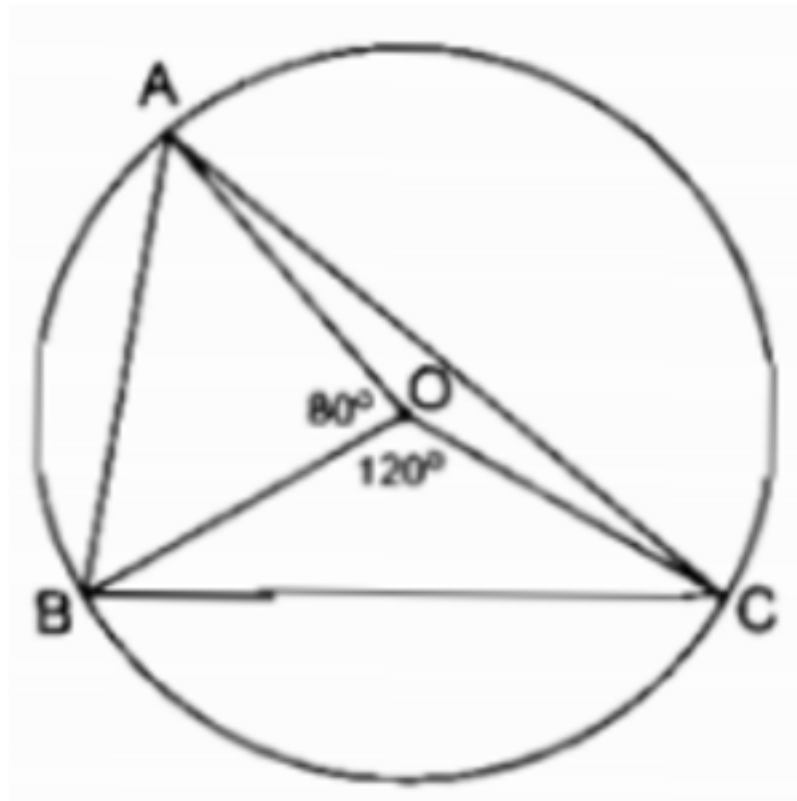
Vậy cung nửa đường tròn và cung 60° thỏa mãn bài toán

Bài tập bổ sung (trang 101)

Bài 1 trang 101 Sách bài tập Toán 9 Tập 2:

Cho đường tròn tâm O bán kính R . Vẽ góc ở tâm $AOB = 80^\circ$, vẽ góc ở tâm $BOC = 120^\circ$ kề với góc AOB . So sánh và sắp xếp độ dài AB, BC, CA theo thứ tự tăng dần.

Lời giải:

Ta có: $\widehat{AOB} = 80^{\circ}$; $\widehat{BOC} = 120^{\circ}$

Suy ra: $\widehat{AOC} = 160^{\circ}$

$$\text{sđ } \widehat{AB} = \widehat{AOB}$$

$$\text{sđ } \widehat{BC} = \widehat{BOC}$$

$$\text{sđ } \widehat{AC} = \widehat{AOC}$$

$$\widehat{AOB} < \widehat{BOC} < \widehat{AOC}$$

$$\text{Suy ra } \widehat{AB} < \widehat{BC} < \widehat{AC}$$

$$\text{Suy ra: } AB < BC < AC$$

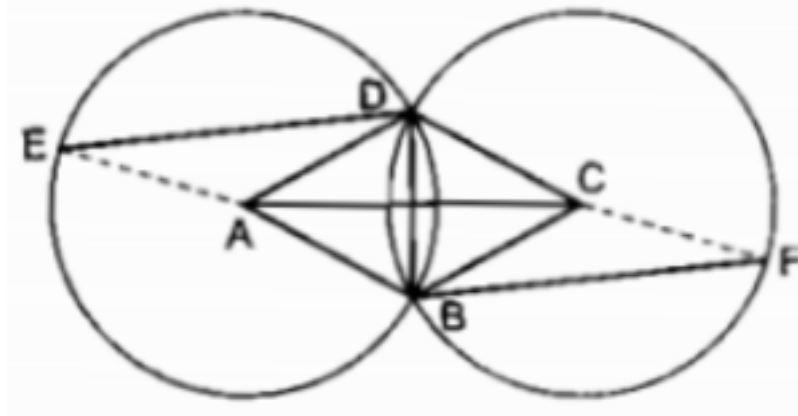

Bài 2 trang 101 Sách bài tập Toán 9 Tập 2:

Cho hình thoi ABCD. Vẽ đường tròn tâm A, bán kính AD. Vẽ đường tròn tâm C, bán kính CB. Lấy điểm E bất kỳ trên đường tròn tâm A (không trùng với B và D), điểm F trên đường tròn tâm C sao cho BF song song với DE.

So sánh hai cung nhỏ DE và BF.

Lời giải:

Ta có (A; AD) và (C; CB) có bán kính $AD = CB$ là cạnh của hình thoi ABCD nên hai đường tròn đó bằng nhau.

Vì $CD = CB$, suy ra D thuộc (C; CB)

Vì $AB = AD$, suy ra B thuộc (A; AD)

Suy ra (A; AD) và (C; CB) cắt nhau tại B và D.

$DE \parallel BF$ (gt)

$$\Rightarrow \widehat{EDB} = \widehat{FBD} \Rightarrow \widehat{EDA} + \widehat{ADB} = \widehat{FBC} + \widehat{CBD}$$

$$\widehat{ADB} = \widehat{CBD} \text{ (tính chất hình thoi)}$$

$$\text{Suy ra: } \widehat{EDA} = \widehat{FBC} \quad (1)$$

$$\Delta ADE \text{ cân tại } A \Rightarrow \widehat{EAD} = 180^0 - 2\widehat{EDA} \quad (2)$$

$$\Delta CBF \text{ cân tại } C \Rightarrow \widehat{BCF} = 180^0 - 2\widehat{FBC} \quad (3)$$

$$\text{Từ (1), (2) và (3) suy ra: } \widehat{EAD} = \widehat{BCF}$$

$$\text{sđ } \widehat{DE} = \widehat{EAD}$$

$$\text{sđ } \widehat{BF} = \widehat{BCF}$$

$$\text{Vì } (A; AD) \text{ và } (C; CB) \text{ bằng nhau nên } \widehat{DE} = \widehat{BF}$$